

โรงเรียนเข้มแข็ง ชนะ ยาเสพติด

สถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ
นักเรียน นิสิต นักศึกษา ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยปัจจัยเสี่ยง
พื้นที่เสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งสถานศึกษา
ที่จะขับเคลื่อนงานด้านยาเสพติดจะสามารถเอาชนะยาเสพติดได้
จำเป็นต้องสร้างสิ่งเหล่านี้ ได้แก่

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
สำนักงาน ป.ป.ส. เลขที่ 5 ถนนดินแดง แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์ 02-247-0901-19 โทรสาร 02-245-9083
ปีที่พิมพ์ 2554 หมายเลขเอกสารเผยแพร่ 1-11-2554

ข้อมูลดี

โรงเรียนต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับ
สภาพปัญหายาเสพติด
ทั้งในและรอบๆ โรงเรียนที่ถูกต้อง ได้แก่

1. ข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยง/เบี่ยงเบนของนักเรียน
2. ข้อมูลพฤติกรรมการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
3. ข้อมูลพื้นที่/ปัจจัยเสี่ยงในโรงเรียน
และรอบๆ โรงเรียน

ข้อมูลเหล่านี้สำคัญต่อการวางแผน
และหาวิธีป้องกันและแก้ไขที่เหมาะสม
กับสถานการณ์

กิจกรรมหลากหลาย

โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติ
และความสนใจของนักเรียน โดยอาจมีการสำรวจ
หรือประชาสัมพันธ์หาความสนใจเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนหรือให้นักเรียนมีส่วนร่วมเป็น
ผู้กำหนดให้มากที่สุด และเนื่องจากนักเรียน
มีความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นกิจกรรม
ในโรงเรียนจึงควรมีความหลากหลาย
ครอบคลุมตามความสนใจของนักเรียน
ให้มากที่สุด เช่น ดนตรี / กีฬา /
ศิลปะ / เต้นรำ / วิทยาศาสตร์ /
Action / Drama

บริหารดี

ผู้บริหารต้องเปิดใจยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นของ
โรงเรียน แล้วนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ
สภาพปัญหาที่ถูกต้องมาวางแผนร่วมกับ
ภาคีอื่นๆ เช่น สมาคมผู้ปกครอง
สมาคมนักเรียนเก่า ผู้นำชุมชน
ผู้ประกอบการรอบสถานศึกษา ฯลฯ
เนื่องจากยาเสพติดเป็นปัญหาที่ไม่มีใคร
คนใด หน่วใด แก้ปัญหาได้ตามลำพัง
ต้องทำงานแบบสร้างภาคี
การวางแผนการทำงานจากข้อมูลที่ถูกต้อง
พร้อมทำให้การดำเนินงานมีความสอดคล้อง
กับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน อาจแบ่งได้ดังนี้

1. การเฝ้าระวังรักษา

- 1) การสอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในกระบวนการสอนในกลุ่มสาระต่างๆ วิชา และอื่นๆ
- 2) การเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

- 1) จัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน หรือตามบอร์ดต่างๆ ในโรงเรียน
- 2) จัดนิทรรศการในโอกาสและโอกาสที่สำคัญ เช่น วันต่อต้านยาเสพติด
- 3) จัดกิจกรรมเสี่ยงตามสภาพในโรงเรียน
- 4) กิจกรรมหน้าเสาธง
- 5) จัดทำโปสเตอร์ แผ่นพับ ซีดี ดีวีดี หรืออื่นๆ
เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องยาเสพติด
- 6) การจัดบรรยายพิเศษ อภิปราย หรือโต้วาทีเรื่องยาเสพติด
- 7) การจัดการแข่งขันต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน ฯลฯ

3. จัดระเบียบและปรับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

- 1) เพิ่มหรือเปิดพื้นที่ที่ให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เช่น ห้องสมุด
ห้องอินเทอร์เน็ต สนามกีฬา ศูนย์กิจกรรม บ้านหลังเรียน ลานกิจกรรม ฯลฯ
- 2) ควบคุมหรือลดพื้นที่เสี่ยง บริเวณภายในโรงเรียนไม่ให้มีมุมอับ มุมพลัดและสถานที่ลับตา
ที่จะเป็นแหล่งมั่วสุม เช่น ห้องน้ำ ฝ้าฟ้า ฯลฯ

4. การเฝ้าระวังกลุ่มเพื่อน

เพื่อให้นักเรียนที่เสี่ยงพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้ปรับพฤติกรรมโดยการอบรมนักเรียนที่มีบุคลิกเป็นผู้นำ
ให้เป็นแกนนำของกลุ่มเพื่อนและมอบหมายบทบาทในปฏิบัติ บทบาทกลุ่มเพื่อน เช่น

- 1) บทบาทเพื่อนสนิทหรือเพื่อนซี้ ที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลช่วยเหลือในปัญหาต่างๆ
- 2) บทบาทเพื่อนเรียน ช่วยเหลือกันในการเรียน เช่น ทำการบ้าน ตีรถหนังสือ เป็นต้น
- 3) บทบาทนักเรียนแกนนำป้องกันยาเสพติด ในการเป็นแบบอย่างที่ดีไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

5. ดูแลช่วยเหลือ

ครู/อาจารย์ ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น

- 1) ให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาในชีวิต
- 2) หากนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงยาเสพติดต้องส่งนักเรียนเข้าบำบัดรักษา ฟื้นฟูและให้โอกาสในการกลับเข้าศึกษาต่อ

6. เฝ้าระวัง

สร้างระบบเฝ้าระวังในโรงเรียนเพื่อแจ้งเตือนในเรื่องยาเสพติดให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น

- 1) สำรวจสภาพปัญหาและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ
- 2) รับแจ้งข่าวสารและเบาะแสจากบุคคลภายในสถานศึกษาและชุมชน ในเรื่องเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงรอบๆโรงเรียน
- 3) แจ้งเตือนปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้องต้องการประกาศหรือแจ้งสถานการณ์ให้ทราบทั่วกัน ประชุมผู้เกี่ยวข้อง
- 4) ปฏิบัติการแก้ไข ด้วยการสร้างสภาพป้องกันปัญหาที่เหมาะสม

กลุ่มนักเรียนทั่วไปที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด

- 1) การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด เพื่อเป็นการป้องกันนักเรียนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
- 2) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนัก เช่น ป้ายในหอพักนักเรียน บอร์ด จัดนิทรรศการ เสียงตามสาย กิจกรรมหน้าเสาธง บรรยายให้ความรู้ ฯลฯ
- 3) จัดกิจกรรมทางเลือก/เชิงสร้างสรรค์ เพื่อมุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมของนักเรียนตามความสนใจ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ อาชีพ ศาสนา ฯลฯ
- 4) สร้างเสริมทักษะชีวิต เพื่อให้เด็กเรียนรู้จักแก้ไขปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในชีวิต
- 5) การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน เนื่องจาก “เพื่อน” มีอิทธิพลต่อความคิด เจตคติและพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวชักจูงเพื่อนโดยการดูแล ช่วยเหลือ แนะนำเพื่อนไปในทางที่ดี เช่น การสร้างแกนนำเยาวชนต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน
- 6) การจัดระเบียบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่ให้เอื้อต่อการมีพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ โดยเพิ่มพื้นที่เชิงบวก ลดพื้นที่เชิงลบ

นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

หรือมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด

- 1) จัดบริการให้คำปรึกษาแนะแนว
- 2) สร้างค่านิยมในการคบเพื่อนและการไม่ใช้ยาเสพติด
- 3) ปรับเปลี่ยนความคิดให้เห็นคุณค่าตนเองและพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ
- 4) ประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญห
- 5) จัดทำกลุ่มบำบัดในโรงเรียน
- 6) จัดการเรียนการสอนเสริมพิเศษ
- 7) ดำเนินการมาตรการป้องกันอย่างเข้มงวด

ผู้บริหาร

จริงใจ

ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยไม่ห่อหุ้มภาพพจน์

เปิดใจ

ให้ออกส่นักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดกลับเข้าศึกษาต่อ

ทุ่มเท

ทุ่มเทกายใจเพื่อแก้ไขปัญหา ฝ่าละอองธุรีศรัย และป้องกันปัญหายาเสพติด

คณะครู

ภาคีร่วม

- ชุมชน
- ผู้ปกครอง

กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด

ประสานให้ผู้ปกครองส่งนักเรียนกลุ่มนี้เข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบำบัด และติดตามดูแลช่วยเหลือระหว่างที่กลับมาศึกษาต่อหลังจากบำบัดรักษา ไม่ควรไล่เด็กเรียนออกจากโรงเรียนด้วยเหตุผลของการติดยาเสพติด

กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติดแบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 นักเรียนที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด นักเรียนกลุ่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการค้ายาเสพติดหรือผู้ค้ารายย่อย โรงเรียนควรประสานงานกับตำรวจในการดำเนินการมาตรการป้องปราม เช่น ลาดตระเวน หากไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือพบว่าเป็นผู้ค้ารายใหญ่ในโรงเรียนควรดำเนินการทางกฎหมายต่อไปก่อนที่ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนจะขยายตัวมากขึ้น

กลุ่ม 2 กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติดและขายยาเสพติดให้เพื่อน เพราะต้องการยาเพื่อเข้ามาเสพเอง หรือต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสพติดมาใช้ นักเรียนกลุ่มนี้ไม่ถือเป็นอาชญากรโดยสันดาน โรงเรียนควรตั้งเตือนและลาดตระเวน และส่งนักเรียนผู้ให้เข้ารับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพหรือให้ผู้ปกครองดำเนินการพาไปบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ถ้านักเรียนไม่ยุติพฤติกรรมดังกล่าวก็ต้องดำเนินการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อป้องปรามเช่นเดียวกับนักเรียนกลุ่มที่ 1